

06). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#doc_info (Last accessed: 03.11.2023). [in Ukrainian].

4. Kolesnikova M., Shapovalova A. (2017). Aktualnist vprovadzhennia instytutu mediatsii v zakonodavstvi Ukrainy [The relevance of the introduction of the institution of mediation in the legislation of Ukraine]. *Pravovi horyzonty - Legal horizons*, 3(16), 41-46. Retrieved from: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/57892> (Last accessed: 03.11.2023). [in Ukrainian].

5. Mazaraki N. (2017). Spivvidnoshennia terminiv «mediatsiia» ta «prymyrennia» [The relationship between the terms "mediation" and "conciliation"]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i parvo - Entrepreneurship, economy and law*, 11, 226-229. Retrieved from: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/11/49.pdf> (Last accessed: 03.11.2023). [in Ukrainian].

6. Pro mediatsiiu : Zakon Ukrainy vid 16.11.2021 № 1875-IX [On mediation: Law of Ukraine from November 16, 2021, № 1875-IX]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#doc_info (Last accessed: 03.11.2023). [in Ukrainian].

7. Pro praktyku zastosuvannia sudamy Ukrainy zakonodavstva pro zvlennia osoby vid kryminalnoi vidpovidalnosti : Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy vid 23.12.2005 № 12 [On the practice of the application by the courts of Ukraine of the legislation on the release of a person from criminal liability: Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine of 12.23.2005 № 12]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-05#top> (Last accessed: 03.11.2023). [in Ukrainian].

8. Sytko O. M., Shapovalenko N. M. (2013). Slovnyk yurydychnykh terminiv inshomovnoho pokhodzhennia [Dictionary of legal terms of foreign origin]. Odesa. [in Ukrainian].

9. Frych V., Komarnytska O. (2013). Mediatsiia (prymyrennia) yak alternatyva sudovomu rozghliadu kryminalnykh provadzen [Mediation (conciliation) as an alternative to criminal proceedings]. *Visnyk Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy - Bulletin of the National Academy of the Prosecutor's Office of Ukraine*, 3, 25-32. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2013_3_6 (Last accessed: 03.11.2023). [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 6.11.2023

УДК 342.9

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-15-64-68

Свічкарьова Ярослава Віталіївна,

кандидатка юридичних наук, доцентка,

доцентка кафедри трудового права

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

e-mail: yara1972@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-6245-2526>

СУТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОНЦІВ

У статті досліджено сутність інформаційної безпеки в професійній діяльності правоохоронців. Наголошено, що процес інформатизації діяльності правоохоронних органів України тягне за собою широкі можливості доступу до інформаційних ресурсів, які використовуються в їх діяльності щодо забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, тому саме підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів може бути вирішено через запровадження надійної системи інформаційної безпеки.

Підтримано думку науковців, що сутність інформаційної безпеки правоохоронних органів полягає у спроможності їхніх працівників убезпечити інформаційні ресурси від несанкціонованого доступу до них.

Зазначено, що обов'язковою умовою підвищення ефективності використання інформаційних систем у діяльності правоохоронних органів є пошук принципово нових способів організації роботи з інформаційними ресурсами, стандартизація яких спрямована на створення та гармонізацію єдиного інформаційного простору правоохоронних органів.

Акцентовано увагу, що нині є необхідність у формуванні нової, цілісної, науково обґрунтованої системи гарантування інформаційної безпеки, котра має діяти не тільки на загальнодержавному рівні, а й забезпечувати функціонування корпоративних організацій, окремих юридичних осіб та правоохоронних органів.

Ключові слова: інформаційна безпека, правоохоронні органи, інформаційна система, безпека правоохоронних органів, функції правоохоронних органів, інформаційні ресурси.

Svichkaryova Y. THE ESSENCE OF INFORMATION SECURITY IN THE PROFESSIONAL ACTIVITIES OF LAW OFFICERS

The article examines the essence of information security in the professional activity of law enforcement officers. It is

emphasized that the process of informatization of the activities of law enforcement agencies of Ukraine entails wide opportunities for access to information resources that are used in their activities to ensure the protection of human rights and freedoms, the interests of society and the state, combating crime, maintaining public safety and order, therefore increasing efficiency activities of law enforcement agencies can be solved through the introduction of a reliable information security system.

The opinion of scientists is supported that the essence of information security of law enforcement agencies lies in the ability of their employees to protect information resources from unauthorized access to them.

It is noted that a mandatory condition for increasing the efficiency of the use of information systems in the activities of law enforcement agencies is the search for fundamentally new ways of organizing work with information resources, the standardization of which is aimed at creating and harmonizing a single information space of law enforcement agencies.

Attention was drawn to the fact that there is now a need for the formation of a new, integrated, scientifically based system of guaranteeing information security, which should operate not only at the national level, but also ensure the functioning of corporate organizations, individual legal entities and law enforcement agencies.

Key words: information security, law enforcement agencies, information system, security of law enforcement agencies, functions of law enforcement agencies, information resources.

Постановка проблеми. На сьогоднішньому етапі цивілізаційного розвитку все більшу значущість має пришвидшення процесів обігу відомостей і даних у всіх сферах людської активності. Інформація як мета, засіб і результат діяльності набуває різноманітних форм і видів, і все більше виробничих процесів стають залежними від інформаційних технологій. Особливе значення має формування комплексу інформаційних знань, вмінь та навичок у представників правоохоронних професій, адже сучасних умовах для оперативного та ефективного забезпечення правоохоронної діяльності України щодо превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень; виявленню причини та умови, що сприяють учиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, та вжиттю заходів щодо їх усуненню; протидії злочинності; розкриттю і розслідуванню злочинів є комплексне застосування оперативно-технічних засобів, інформаційно-пошукових систем, інформаційно-телекомунікаційних засобів та технологій, що потребує запровадження надійної системи інформаційної безпеки. Це пов'язано зі специфікою завдань які вирішують правоохоронні органи України в рамках інформаційно-аналітичної діяльності, а саме забезпечення процесу збирання, отримання, обробки, поширення, аналізу різних видів інформаційних ресурсів, які потребують захисту на всіх етапах їх використання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням інформаційної безпеки у вітчизняній правовій науці присвячено праці: В. Авер'янова, Б. Андрушківа, О. Бандурки, О. Бойченка, М. Водька, С.Ссімова, В. Журавля, В. Захарова, Р. Калюжного, Ю. Комісарчука, В. Ліпкана, О. Логінова Є.Лук'янчикова, М. Мартинова, А. Марушака, О. Пахомова, В. Пашка, Т. Писаревської, В. Середи, В.Хахановського, В. Шамрая, В. Шепітька, І. Шинкаренка та ін.

Метою статті є дослідження сутності інформаційної безпеки в професійній діяльності правоохоронців.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процес інформатизації діяльності правоохоронних органів України тягне за собою широкі можливості доступу до інформаційних ресурсів, які використовуються в їх діяльності щодо забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Тому підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів може бути вирішено через запровадження надійної системи інформаційної безпеки.

Інформаційна безпека є складовим компонентом загальної проблеми інформаційного забезпечення людини, держави і суспільства. Вона орієнтована на захист суб'єктів інформаційних ресурсів, законних інтересів. Зміст поняття «інформаційна безпека» розкривається у практичній діяльності, наукових дослідженнях, а також нормативно-правових документах.

На сьогодні відсутня єдність наукових поглядів щодо сутності дефініції «інформаційна безпека». Існуючі в науковій літературі поняття інформаційної безпеки класифікуються на дві групи. У першій групі понять інформаційна безпека пов'язана із захистом інформації, інформаційних ресурсів, особистості, суспільства і держави від негативного інформаційного впливу, яке може привести до спотворення інформації, зміни інформаційного мислення користувачів інформації та, як наслідок, до непередбачуваних соціальних або політичних процесів. Друга група об'єднує науково-технічні властивості інформаційної безпеки, акцентує увагу на загрозах інформаційної безпеки, що виникають внаслідок інформаційної невизначеності, коли споживач (особистість, суспільство або держава) з яких-небудь причин не може скористатися інформацією, яка циркулює в інформаційному просторі [1].

Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» визначає інформаційну безпеку як стан захищеності життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави, за якого запобігають завдання шкоди через: неповноту, несвоєчасність та невірогідність інформації, яку використовують; негативний інформаційний вплив; наслідки застосування інформаційних технологій; несанкціоноване поширення, використання інформації, порушення її цілісності, конфіденційності та доступності [2].

Отже, можна зазначити, що сутність поняття «інформаційна безпека», полягає у розумінні інформаційної безпеки як: стану захищеності інформаційного простору; процесу управління загрозами та небезпеками, що забезпечує інформаційний суверенітет України; стану захищеності національних інтересів

України в інформаційному середовищі; суспільних відносин, пов'язаних із захистом життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави від реальних та потенційних загроз в інформаційному просторі; невід'ємної частини політичної, економічної, оборонної та інших складових національної безпеки.

Стосовно інформаційної безпеки правоохоронних органів, то з урахуванням загального розуміння, можна погодитися з точкою зору А. Суббота, який зазначає, що інформаційна безпека правоохоронних органів полягає у спроможності їхніх працівників убезпечити інформаційні ресурси від несанкціонованого доступу до них. Обсяг прав і обов'язків правоохоронних органів щодо здійснення діяльності, спрямованої на охорону і захист життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від загроз в інформаційній сфері, встановлено Конституцією, законами та підзаконними нормативноправовими актами України [3].

Взагалом, система інформаційної безпеки будь-якої країни є невід'ємною частиною загальної національної системи безпеки. Іншими словами, у системі національної безпеки інформаційна безпека виступає як її підсистема. Інформаційну безпеку, очевидно, слід розуміти як сукупність засобів забезпечення інформаційного суверенітету України, захист інформаційної сфери від зовнішніх і внутрішніх інформаційних загроз. Із таким розумінням інформаційної безпеки можна погодитися, але з певним уточненням: ця безпека має включати і ефективну протидію сукупності інформаційних загроз, які небезпечні не лише для суто інформаційної сфери [4].

Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» регулює відносини у сфері захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах [8]. Саме тому під захистом інформації в системі слід розуміти діяльність, спрямовану на запобігання несанкціонованим діям щодо інформації в системі, а об'єктами захисту в системі є інформація, що обробляється в ній, та програмне забезпечення, яке призначено для обробки цієї інформації.

Указом Президента України «Про єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів у боротьбі зі злочинністю» від 31.01.2006 № 80/2006 було запроваджено створення Єдиної комп'ютерної інформаційної системи правоохоронних органів із питань боротьби зі злочинністю. Єдиний інформаційний простір правоохоронних органів включає в себе такі технічні елементи, як бази та банки даних, технології їх ведення та використання, інформаційно-телекомунікаційні системи та мережі [5, с. 145].

Інформатизація правоохоронної діяльності не повинна відставати від інформатизації суспільства. Із розвитком суспільства мають удосконалюватися форми здійснення, спеціальні методи та засоби правоохоронної діяльності. Ефективна протидія високорозвиненій кримінальній діяльності неможлива без інформаційно-технологічного переозброєння правоохоронних органів.

Обов'язковою умовою підвищення ефективності використання інформаційних систем у діяльності правоохоронних органів є пошук принципово нових способів організації роботи з інформаційними ресурсами, стандартизація яких спрямована на створення та гармонізацію єдиного інформаційного простору правоохоронних органів, необхідного для отримання в режимі реального часу основними користувачами необхідних інтегрованих відомостей про кримінальні правопорушення й осіб, які їх учинили [5, с. 155].

На законодавчому рівні найбільш повно сьогодні регламентовані питання інформаційно-аналітичного забезпечення Національної поліції України. Зокрема, ст. 25 Закону України «Про Національну поліцію» визначено повноваження поліції у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення. Визначено, що поліція здійснює інформаційно-аналітичну діяльність виключно для реалізації своїх повноважень у таких напрямках: 1) формує бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України; 2) користується базами (банками) даних Міністерства внутрішніх справ України та інших органів державної влади; 3) здійснює інформаційно-пошукову та інформаційноаналітичну роботу; 4) здійснює інформаційну взаємодію з іншими органами державної влади України, органами правопорядку іноземних держав та міжнародними організаціями; 5) надає до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів. Поліція може створювати власні бази даних, необхідні для забезпечення щоденної діяльності органів (закладів, установ) поліції у сфері трудових, фінансових, управлінських відносин, відносин документообігу, а також міжвідомчі інформаційно-аналітичні системи, необхідні для виконання покладених на неї повноважень [6]. Водночас останніми спеціальними дослідженнями встановлено, що система державних органів та їх оперативних підрозділів, до обов'язків яких належить боротьба зі злочинністю, громізка та неефективна. Оперативно-розшукову діяльність в Україні в цей час здійснюють одинадцять державних правоохоронних органів (Національна поліція, органи СБУ, Служба зовнішньої розвідки, Державне бюро розслідування, Державна прикордонна служба, Управління державної охорони, органи доходів і зборів, органи установ виконання покарань та слідчі ізолятори, розвідувальний орган Міністерства оборони, Національне антикорупційне бюро, Бюро економічної безпеки). Слідчу ж діяльність в Україні здійснюють згідно зі ст. 216 КПК п'ять органів досудового розслідування: Національна поліція, органи безпеки, органи, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, Державне бюро розслідувань, детективи Національного антикорупційного бюро, детективи Бюро економічної безпеки. Можна б було вважати, що в країні створено потужну систему правоохоронних органів, які здійснюють оперативно-розшукову та слідчу діяльність, здатну вести активну та наступальну боротьбу зі злочинністю. Однак це не зовсім так. Створена

на сьогодні система правоохоронних органів є громіздкою, їй притаманно дублювання функцій, зниження відповідальності за певні напрями боротьби з кримінальними правопорушеннями. Постійне реформування замість підвищення ефективності конституційних правоохоронних інститутів (МВС, СБУ, прокуратура, суди) знімає відповідальність кожного з них за падіння рівня професіоналізму та неефективну діяльність у протидії злочинності [7, с. 144].

Однак захист інформації не належить до основних функцій правоохоронних органів України, тому їхню діяльність не сконцентровано на забезпеченні власної інформаційної безпеки. Такий стан зумовлений відсутністю єдиної системи служб і підрозділів, робота яких базувалася б на забезпеченні захисту інформації на різних рівнях. Адже важливість інформації, котра потребує належного убезпечення під час роботи правоохоронних органів, вимірюється за шкалою «від особи – до держави».

Висновки. Таким чином, нині є необхідність у формуванні нової, цілісної, науково обґрунтованої системи гарантування інформаційної безпеки, котра має діяти не тільки на загальнодержавному рівні, а й забезпечувати функціонування корпоративних організацій, окремих юридичних осіб та правоохоронних органів.

А отже, у сучасних умовах у системі правоохоронних органів прийняття оптимального управлінського рішення вимагає якісно нової, так званої випереджаючої інформації, що надає уявлення про тенденції та можливі зміни факторів, які впливають на стан правопорядку в перспективі. Поряд із цим у майбутньому інформаційні потоки правоохоронних органів будуть лише неухильно збільшуватися.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Турчак А.В. Механізми забезпечення інформаційної безпеки як складової державної безпеки України: дис. ... канд. юрид. наук: 25.00.02. К.: 2020. 229 с
2. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр.: Закон України № 537-V від 9 січня 2007 р. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 12. Ст. 102.
3. Суббот А. Інформаційна безпека діяльності працівників правоохоронних органів. Наукова бібліотека URL: http://old.univer.km.ua/statti/35_Subbot_A.I_informatsiyna_bezpeka_diyalnosti_pratsivnikiv_pravookhoronnikh_organiv.pdf
4. Наливайко Л. Інформаційна безпека та інформаційна політика в Україні: конституційно-правовий аспект. URL: <https://web.znu.edu.ua/herald/issues/archive/articles/2756.pdf>
5. Петровський О. Проблемні питання формування єдиного інформаційного простору правоохоронних органів. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 8. С. 145–148.
6. Закон України «Про Національну поліцію». Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41. Ст. 379.
7. Водько М.П., Подобний О.О. Правові та організаційні засади боротьби з організованою злочинністю в Україні: монографія. Одеса: Видавничий дім, «Гельветика», 2021. 208 с.
8. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр>.
9. Баландіна Н.М., Василенко М.Д., Слатвінська В.М., Сисоєнко С.В. Підходи до моделювання поведінкових проявів у соціальному інжинірингу в інтересах захисту інформації. *Вісник Черкаського державного технологічного університету. Серія технічні науки*. Вип. 4. 2020. С. 57–66.

REFERENCES:

1. Turchak, A.V. (2020). *Mekhanizmy zabezpechennia informatsiinoi bezpeky yak skladovoi derzhavnoi bezpeky Ukrainy*. [Mechanisms for ensuring information security as a component of the state security of Ukraine]. dys. ... kand.. yuryd. nauk: 25.00.02. 229. [in Ukrainian].
2. Pro osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini na 2007–2015 rr. (2007, January 9). [On the main principles of the development of the information society in Ukraine for 2007–2015]. *Zakon Ukrainy № 537-V. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 12. 102. [in Ukrainian].
3. Subbot A. (2014). *Informatsiina bezpeka diialnosti pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv*. [Information security of law enforcement officers]. *Naukova biblioteka*. Retrieved from: http://old.univer.km.ua/statti/35_Subbot_A.I_informatsiyna_bezpeka_diyalnosti_pratsivnikiv_pravookhoronnikh_organiv.pdf [in Ukrainian].
4. Nalyvaiko, L. (2003). *Informatsiina bezpeka ta informatsiina polityka v Ukraini: konstytutsiino-pravovyi aspekt*. [Information security and information policy in Ukraine: constitutional and legal aspect]. Retrieved from: <https://web.znu.edu.ua/herald/issues/archive/articles/2756.pdf> [in Ukrainian].
5. Petrovskiy, O. (2017). *Problemni pytannia formuvannia yedynoho informatsiinoho prostoru pravookhoronnykh orhaniv*. [Problematic issues of forming a unified information space of law enforcement agencies]. *Pidprijemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 8. 145–148. [in Ukrainian].
6. "Pro Natsionalnu politsiiu" (2015, July 2). [On the National Police]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. № 40-41. 379. [in Ukrainian].
7. Vodko, M.P., & Podobnyi, O.O. (2021). *Pravovi ta orhanizatsiini zasady borotby z orhanizovanoiu zlochnnistiu v Ukraini*. [Legal and organizational principles of combating organized crime in Ukraine]. *Monohrafiia*. Odessa. Vydavnychiy dim, «Helvetyka». 208. [in Ukrainian].

8. Pro zakhyst informatsii v informatsiino-telekomunikatsiinykh systemakh. (1994, July 5). On the protection of information in information and telecommunication systems. Zakon Ukrainy № 80/94-VR. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-vr>. [in Ukrainian].

9. Balandina, N.M., & Vasylenko, M.D., & Slatvinska, V.M., & Sysoienko, S.V. (2020). Pidkhydy do modeliuvannya povedinkovykh proiaviv u sotsialnomu inzhynirynhu v interesakh zakhystu informatsii. [Approaches to modeling behavioral manifestations in social engineering in the interests of information protection]. *Visnyk Cherkaskoho derzhavnogo tekhnolohichnoho universytetu. Seriya tekhnichni nauky*. Vyp. 4. 57–66. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 5.11.2023

УДК 342.9

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-15-68-72

Слюсаренко Сергій Вікторович,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри адміністративного і фінансового права

Національного університету біоресурсів і природокористування України.

e-mail: sergiy.sliusarenko@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-6718-222X>

Попова Олена Вікторівна,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри теорії та історії держави і права

Національний університет біоресурсів і природокористування України

e-mail: popova-olena@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0003-0249-6356>

Гулак Олена Василівна,

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри адміністративного та фінансового права

Національного університету біоресурсів і природокористування України

e-mail: lenagulac8118@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-9004-0185>

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

У статті охарактеризовано поняття та зміст адміністративної відповідальності, визначено порядок та правове регулювання притягнення до адміністративної відповідальності іноземців та осіб без громадянства. Наведені особливості настання адміністративної відповідальності, такі як притаманні тільки іноземцям та особам без громадянства, які передбачають порядок реалізації адміністративного примусу у вигляді видворення за межі України та заборону подальшого в'їзду в Україну за порушення іноземцями та особами без громадянства порядку перетину державного кордону.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі теорії адміністративного права, діючого законодавства та думок на цю проблематику вчених охарактеризувати нормативне регулювання адміністративної відповідальності іноземців та осіб без громадянства.

У межах даного дослідження охарактеризовано поняття та зміст адміністративної відповідальності, визначено порядок та правове регулювання притягнення до адміністративної відповідальності іноземців та осіб без громадянства. Констатовано, що іноземці та особи без громадянства підлягають юрисдикції України і відповідають за правопорушення нарівні з громадянами України, що правда з деякими особливостями настання адміністративної відповідальності, які притаманні тільки для таких суб'єктів.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, адміністративне правопорушення, іноземець, особа без громадянства, примусове видворення, примусове повернення.

Slyusarenko S., Popova O., Gulak O. FEATURES OF ADMINISTRATIVE LIABILITY OF FOREIGNERS AND STATELESS PERSONS

The article describes the concept and content of administrative responsibility, defines the procedure and legal regulation